

Nr. înregistrare: 2290.1/AM/10.09.2020

București, 10 septembrie 2020

Către: Curtea Constituțională a României

Compartiment grefă, registratură și arhivă
(+40-21) 414.21.26 sau (+40-21) 414.21.39;
Fax: (+40-21) 414.21.39; e-mail: registratura.jurisdictionala@ccr.ro.

Dosar nr. 795AI/2020

Privind Sesizarea de neconstituționalitate asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, formulată de Președintele României la data de 24 iunie 2020

Stimate Doamne Președinte Valer Dorneanu

Onorată Curte,

Organizațiile semnatare ale acestui memoriu ne exprimăm speranța că veți găsi utile informațiile furnizate de noi în acest memoriu *amicus curiae*, prin care dorim să venim în sprijinul Curții cu o analiză detaliată a modului în care este necesar ca drepturile fundamentale ale omului să fie aplicate pentru garantarea accesului efectiv al elevilor la educație în domeniul sănătății, inclusiv din aria sănătății sexuale și reproductive.

Organizațiile noastre au o experiență de mai bine de 20 de ani în domeniul promovării sănătății, educației și drepturilor omului, precum și mare parte dintre organizațiile care ne susțin. Expertiza pe care am dezvoltat-o în domeniu ne recomandă pentru a furniza informații despre următoarele teme detaliate în memoriu:

1. Conceptele de „educație sanitară” și „educație sexuală” nu sunt interșanjabile;
2. Educația cuprinzătoare în domeniul sănătății sexuale și reproductive este un drept al tuturor copiilor, adolescenților și tinerilor;
3. Corelarea strategiilor naționale cu obiectivele asumate internațional pe subiectul sănătății sexuale și reproductive, implicit al măsurilor preventive (educația sexuală fiind primul pilon);
4. Efectele negative ale înlocuirii educației sexuale cu „educația sanitară”.

Vă mulțumim pentru atenția acordată și vă stăm la dispoziție pentru orice întrebări sau clarificări. Persoane de contact: Iustina Ionescu, ECPI, 0722.253.789, aviustinaionescu@gmail.com, Adina Manea, Tineri pentru Tineri, 0741.231.006, adina@y4y.ro.

Cu respect,

Iustina IONESCU,

Centrul Euroregional pentru
Inițiative Publice

Adina MANEA,

Tineri pentru Tineri

Lista organizațiilor semnatare ale acestui memoriu (ordine alfabetică):

Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România - ANOSR

Asociația ACCEPT

Asociația ActiveWatch

Asociația Dream Project

Asociația Aproape de TINERI

Asociația Elevilor din Constanța

Asociația Elevilor din București și Ilfov

Asociația Elevilor din Maramureș

Asociația Front

Asociația „Eu sunt! Tu?”

Asociația Identity. Education

Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen - ALEG

Asociația Mame pentru Mame

Asociația MozaiQ

Asociația Necuvinte

Asociația Pride România

Asociația REPER 21

Asociația Rise Out

Asociația Română de Dezbateri Oratorie și Retorică - ARDOR

Asociația Română Anti-SIDA - ARAS

Asociația pentru sprijinirea pacienților cu tuberculoză multi-drog rezistentă - ASPTMR

Asociația Semper Muzica

Asociația Sexul vs Barza

Asociația Vâlceană a Elevilor

Centrul Euroregional pentru Inițiative Publice - ECPI

Centrul de Resurse pentru Participare Publică - CeRe

Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen - Centrul FILIA

Consiliul Național al Elevilor - CNE

Consiliul Tineretului din România - CTR

Federația Asociațiilor Studenților în Medicină din România - FASMR

Federația Organizațiilor Neguvernamentale pentru Copil – FONPC, cu organizațiile:

Fundația World Vision România – WVR;

Fundația Parada;

Fundația SERA România;

Fundația Română pentru Copii, Comunitate și Familie – FRCCF;

Asociația Autism Baia Mare;

Fundația Terre des Hommes România;

Asociația Holt IS,

Federația Internațională a Comunităților Educative Secțiunea România;

Asociația Amurtel.

Federația UNOPA - Uniunea Națională a Organizațiilor Persoanelor Afectate de HIV/SIDA

Fundația Agenția Împreună pentru Dezvoltare Comunitară

Fundația Comunitară București

Fundația Comunitară Sibiu

Fundația Centrul de Mediere și Securitate Comunitară

Fundația Noi Orizonturi

Fundația Romanian Angel Appeal - RAA

Liga Pro Europa

Romanian Harm Reduction Network - RHRN

Romanian Women's Lobby

Societatea de Analize Feministe AnA

Societatea de Educație Sexuală și Contraceptivă - SECS

Tineri pentru Tineri - TpT

AMICUS CURIAE

Ref: Solicitare respingere amendamente Legea 45/2020 (272/2004)

Organizațiile semnatare formulează prezentul *amicus curiae*, instituție juridică recunoscută de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și de Curtea Constituțională Română prin Decizia CCR 447/2013. Prin *amicus curiae* le este permis celor care au expertiză într-un anumit domeniu să ajute instanța, ca „prieteni ai instanței”, furnizând, cu rol consultativ, observații relevante pentru soluționarea unei cauze importante, precum Legea privind protecția și promovarea Drepturilor Copilului.

Prezentul *amicus curiae* este formulat în sprijinul Sesizării de neconstituționalitate asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului pe care Președintele României a formulat-o la data de 24 iunie 2020.¹ Ne vom referi la art. I pct. 10 din legea criticată, prin care Camera Deputaților, în calitate de Camera decizională, a modificat art. 46 alin. (3) lit. i) al Legii nr. 272/2004, în sensul redenumirii programelor de educație pentru sănătate ca programe de educație sanitară și al eliminării sintagmei „cel puțin o dată pe semestru” din cuprinsul textului. Prezentul Amicus ține seama, în egală măsură, de realitatea socială și de recordurile negative pe care le înregistrează România în domeniul sănătății sexuale și reproductive, precum cel mai ridicat procent din Uniunea Europeană privind sarcinile la adolescente, situație extrem de îngrijorătoare pe care legiuitorul a decis să o ignore prin modificările aduse articolului art. 46 alin. (3) lit. i).²

Modificările mai sus menționate la Legea privind protecția și promovarea Drepturilor Copilului au o importanță deosebită pentru noi, în calitate de profesori, medici și organizații cu expertiză în domeniul sănătății sexuale și reproductive care reprezintă, respectă și apără interesele și drepturile elevilor precum accesul la informații relevante și adecvate pentru protejarea sănătății și dezvoltării

¹ Sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României:

<https://www.presidency.ro/ro/media/comunicate-de-presa/sesizare-de-neconstituționalitate-asupra-legii-pentru-modificarea-si-completarea-legii-nr-272-2004-privind-protectia-si-promovarea-drepturilor-copilului>

² https://ec.europa.eu/romania/news/20170808_romania_cel_mai_mare_procent_de_mame_adolescente_din_ue_ro

lor și pentru practicarea unor comportamente sănătoase, contribuind astfel la reducerea răspândirii infecțiilor cu transmitere sexuală și a prevenirii sarcinilor nedorite. Prin acest *amicus curiae* dorim să venim în sprijinul Sesizării de neconstituționalitate și să clarificăm importanța și necesitatea activităților educative din domeniul sănătății, inclusiv din aria sănătății sexuale și reproductive pentru elevi în vederea respectării drepturilor acestora la sănătate și la educație.

1. Conceptele de „educație sanitară” și „educație sexuală” nu sunt interșanjabile

Conceptul propriu-zis de educație sanitară este unul caduc, specific sistemului medical din perioada totalitarismului comunist, neaplicabil medicinei și învățământului public din secolul XXI. Nu întâmplător, legea 3/1978 cu privire la educația sanitară a populației a fost abrogată în anul 2006, fiind înlocuită cu legea 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății.

„Educația sanitară are ca scop însușirea de către populație a cunoștințelor necesare cu privire la igiena individuală, a mediului, alimentația rațională, prevenirea îmbolnăvirilor, evitarea abuzului de medicamente, pentru formarea deprinderilor igienice, cunoașterea principalelor semne de boală și acordarea, în caz de nevoie, a primului ajutor.”

Astăzi, tot ceea ce ține propriu-zis de așa-zisa „educație sanitară” privește parțial și limitativ educația profesională a personalului medical, neavând nimic de a face cu informațiile și deprinderile în materia educației pentru sănătate pe care elevii trebuie să le deprindă în mediul școlar și extra-școlar.

Chiar dacă am putea accepta eventual folosirea colocvială a termenului de „educație sanitară” în contextul educației formale și informale din învățământul public sau privat, acesta nu poate depăși testul aplicabilității decât exclusiv limitat la regimul igienei personale și de grup, respectiv practicarea de obiceiuri sănătoase în domeniul alimentației și sportului. O asemenea definiție intră însă în vădit dezacord cu sensul și scopul articolului art. 46 alin. (3) lit. i): „derularea sistematică în unitățile școlare de programe de educație pentru viață, inclusiv educație sexuală pentru copii, în vederea prevenirii contactării bolilor cu transmitere sexuală și a gravidității minorelor.”

Sub nici o formă, reducerea sarcinilor neprevăzute la adolescente și a infecțiilor cu transmitere sexuală, inclusiv HIV, nu se poate face prin diseminarea de informații cu privire la igiena corporală, în cadrul unităților școlare. Sub nici o formă, educația sexuală nu poate fi înlocuită ori redusă la „educația sanitară”.

2. Educația cuprinzătoare în domeniul sănătății sexuale și reproductive este un drept al copiilor, adolescenților și tinerilor

Comitetul pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeilor (Comitetul CEDAW) a examinat repetat subiectul educației sexuale în temeiul articolului 10 din CEDAW, solicitând includerea „educației adecvate vârstei privind sănătatea și drepturile sexuale și reproductive în programele școlii primare și secundare, inclusiv educație sexuală cuprinzătoare pentru fete și băieți adolescenți care acoperă comportamentul sexual responsabil și prevenirea sarcinilor timpurii și a bolilor cu transmitere sexuală, cum ar fi HIV/SIDA.”³ Comitetul CEDAW a recomandat, de asemenea, ca România să „pună în aplicare programe cuprinzătoare privind sănătatea și drepturile sexuale și reproductive ca parte regulată a curriculumului școlar, oferind fetelor și băieților informații adecvate vârstei, cu privire la alegerile sexuale responsabile. Programele ar trebui să abordeze dreptul femeilor de a face propriile alegeri în ceea ce privește sănătatea reproductivă și sexuală și să ofere informații cu privire la modul de prevenire a sarcinii la adolescente și a bolilor cu transmitere sexuală.”⁴

Comitetul pentru Drepturile Copilului (Comitetul CRC) al Națiunilor Unite a remarcat că, în domeniul drepturilor la sănătate și educație, statele ar trebui „să inițieze și să sprijine măsuri, atitudini și activități care promovează un comportament sănătos prin includerea subiectelor relevante în programa școlară”⁵. Raportorul Special pentru Dreptul la Educație al O.N.U. a constatat că educația sexuală cuprinzătoare face parte din dreptul la educație în domeniul drepturilor omului.⁶

Comitetul pentru Drepturile Economice, Sociale și Culturale (Comitetul CESCR) al Națiunilor Unite a constatat că educația legată de sănătate, inclusiv cea care acoperă sănătatea sexuală și reproductivă, este o parte esențială a acestui drept. De asemenea, diferitele organisme de

³ Committee on the Elimination of Discrimination against Women (CEDAW Committee), *Concluding Observations: Ghana*, para. 33, U.N. Doc. CEDAW/C/GHA/CO/6-7 (2014); see also CEDAW Committee, *Concluding Observations: Georgia*, para. 27(e), U.N. Doc. CEDAW/C/GEO/CO/4-5 (2014); *Lithuania*, para. 33(d), U.N. Doc. CEDAW/C/LTU/CO/5 (2014); *Peru*, para. 30(d), U.N. Doc. CEDAW/C/PER/CO/7-8 (2014); *Cape Verde*, para. 25(d), U.N. Doc. CEDAW/C/CPV/CO/7-8 (2013); *Dominican Republic*, para. 33(d), U.N. Doc. CEDAW/C/DOM/CO/6-7 (2013); *Serbia*, para. 29(c), U.N. Doc. CEDAW/C/SRB/CO/2-3 (2013); *Guyana*, para. 33(d), U.N. Doc. CEDAW/C/GUY/CO/7-8 (2012).

⁴ CEDAW Committee, *Concluding Observations: Venezuela*, para. 27(d), U.N. Doc. CEDAW/C/VEN/CO/7-8 (2014)

⁵ Committee on the Rights of the Child (CRC Committee), *General Comment No. 4: Adolescent health and development in the context of the Convention on the Rights of the Child*, (33rd Sess., 2003), in *Compilation of General Comments and General Recommendations Adopted by Human Rights Treaty Bodies*, para. 17, U.N. Doc. HRI/GEN/1/Rev.9 (Vol. II) (2008) [hereinafter CRC Committee, *Gen. Comment No. 4*]

⁶ See also Special Rapporteur on the right to education, *Rep. of the Special Rapporteur on the right to education*, para. 20, U.N. Doc. A/65/162 (July 23, 2010) [hereinafter *Rep. of the Special Rapporteur on the right to education*]

monitorizare a tratatelor au cerut statelor, inclusiv României, să se asigure că toți adolescenții au acces la informații privind sănătatea lor sexuală și reproductivă, iar Comitetul CRC a indicat că ar trebui să aibă acces la astfel de informații, indiferent dacă părinții sau tutorii sunt de acord sau nu. Organismele de monitorizare a tratatelor au cerut statelor să implementeze programe de educație sexuală în toate școlile, cât și în medii extra-școlare, pentru asigurarea accesului la educație pentru sănătate sexuală și reproductivă a adolescenților care nu sunt înscriși în școli.

Convenția Consiliului Europei privind Protecția Copiilor împotriva Exploatării și Abuzurilor Sexuale („Convenția de la Lanzarote”) impune statelor „să se asigure că copiii, în timpul învățământului primar și secundar, primesc informații cu privire la riscurile exploatării sexuale și abuzurilor sexuale, precum și asupra mijloacelor de a se proteja”, adaptate capacității lor de înțelegere. În mod evident, un asemenea tip de educație nu se poate reduce la „educația sanitară”. Importanța educației sexuale pentru a preveni copiii să cadă pradă infractorilor sexuali, mai ales în mediul online și având în vedere și noile contexte generate de pandemia COVID-19, ar trebui să fie una sporită. Nu mai puțin, educația sexuală este crucială pentru a preveni violența de gen și discriminarea femeilor prin combaterea discriminării și stereotipiilor, educarea vizând respectul reciproc, consimțământul pentru relațiile sexuale, soluționarea non-violentă a conflictelor în relațiile interpersonale și respectarea integrității personale.⁷

Comitetul Națiunilor Unite pentru Drepturi Economice, Sociale și Culturale (CESCR) a cerut guvernului român să își revizuiască legile și politicile pentru a asigura accesul femeilor și adolescenților la îngrijirea sănătății reproductive din țară. În recomandările sale, emise în 2014, Comitetul a subliniat că, pentru a-și respecta obligațiile internaționale în domeniul drepturilor omului, guvernul român ar trebui să adopte o strategie națională privind sănătatea sexuală și reproductivă și să pună în aplicare un program cuprinzător obligatoriu privind sănătatea sexuală și reproductivă în școli pentru a reduce sarcinile la adolescente: ambele ținte nu vor putea fi îndeplinite prin renunțarea la educație sexuală prevăzută în articolul 46, litera i din legea 272/2004 și înlocuirea acesteia cu „educația sanitară.”

⁷ <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/comprehensive-sexuality-education-protects-children-and-helps-build-a-safer-inclusive-society>

„Comitetul este îngrijorat de numărul semnificativ de sarcini la adolescente, de numărul mare de avorturi, de accesul limitat la educație și servicii de sănătate sexuală și reproductivă, în special în zonele rurale și disponibilitatea limitată a contraceptivelor gratuite” oferite de stat .⁸

De asemenea, în cadrul mecanismului Universal Periodic Review-2017 al Organizației Națiunilor Unite și în scrisoarea adresată Guvernului României⁹ prin Ministerul Afacerilor Externe din 7 august 2018 se solicită Guvernului luarea de măsuri care să îmbunătățească situația drepturilor omului din România, inclusiv în domeniul sănătății sexuale și reproductive:

„Asigure accesul neîngrădit la servicii de sănătate sexuală și reproductivă și la educație cuprinzătoare în sănătatea reproducerii și sexualității în școli, realizând și formarea corespunzătoare a personalului didactic în educația sexuală”.

3. Educația pentru sănătatea sexuală și reproductivă: corelarea dintre obiectivele asumate internațional cu strategiile naționale

În anul 2015, România s-a alăturat Agendei 2030 de Dezvoltare Durabilă a Națiunilor Unite cu scopul atingerii unor obiective specifice în domeniul sănătății, inclusiv a sănătății sexuale și reproductive: Obiectivul 3 - Sănătate și bunăstare; Obiectivul 4 - Educația de calitate, respectiv Obiectivul 5 - Egalitate de gen.¹⁰ României îi este de asemenea opozabil Planul Organizației Mondiale a Sănătății - Regiunea Europa de atingere a acestor obiective ale Națiunilor Unite, cu 3 obiective specifice vizând sănătatea sexuală și reproductivă, inclusiv obligativitatea oferirii educației sexuale cuprinzătoare.¹¹

Pentru a putea răspunde acestor obligații internaționale și de politici publice, România a dezvoltat câteva strategii naționale care au ca obiectiv, între altele, educarea diferitelor grupuri de populație (inclusiv a celei școlare, liceale și universitare) prin oferirea de educație sexuală cuprinzătoare – nicidecum prin instruire sanitară, o mică componentă a pachetului comprehensiv de educație pentru sănătate. Strategia Națională de Sănătate în vigoare reține, în cadrul primei arii strategice

⁸ CESCR, Concluding observations on the combined third to fifth periodic reports of Romania, https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=E/C.12/ROU/CO/3-5&Lang=En

⁹ https://lib.ohchr.org/HRBodies/UPR/Documents/Session29/RO/Romania_LetterHC_EN.pdf

¹⁰ <https://www.mae.ro/node/35919>

¹¹ https://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0005/348008/Fact-sheet-SDG-SRH-FINAL-04-09-2017.pdf?ua=1

„Sănătatea Publică” un obiectiv specific OS 1.2 vizând explicit *Reducerea numărului de sarcini nedorite, a incidenței avortului la cerere și a mortalității materne prin avort*. Ca măsură specifică pentru atingerea acestui obiectiv este „Creșterea gradului de conștientizare și informare a populației privind opțiunile reproductive”.¹²

Corelat, cel puțin alte două strategii naționale sectoriale aflate în vigoare la acest moment ținesc același scop prevăzut de articolul 46 ale legii 272/2004, respectiv prevenirea sarcinilor nedorite în rândul adolescenților. Strategia Națională pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Copilului reține ca obiectiv specific 2.10 Prevenirea Sarcinilor Nedorite în rândul adolescentelor prin Măsura „Asigurarea de servicii de sănătate a reproducerii și planificare familială în rândul copiilor și adolescenților”, din perspectiva interesului superior al copilului.¹³ Strategia Națională în domeniul politicii de Tineret introduce obligativitatea educației sexuale din perspectiva combaterii exclusiunii în materie de sănătate, respectiv promovarea accesului egal la sănătate al tinerilor. Aria tematică 2.1 nu se reduce nici pe departe la ceea ce ar putea intra în definiția „educației sanitare”, precum respectarea măsurilor de igienă personală, ci vizează Direcții de acțiune vizând educația pentru sănătate - cu includerea explicită a componentei de educație pentru sănătate sexuală și reproductivă:

„a. Desfășurarea de campanii în școli și licee pe teme privind educația pentru sănătate, inclusiv alimentația sănătoasă și sănătatea reproducerii;

*d. Încurajarea realizării educației pentru sănătate de la egal la egal prin susținerea proiectelor de prevenire a bolilor cu transmitere sexuală și atenuare a impactului infecției cu HIV”.*¹⁴

4. Efecte negative ale înlocuirii termenului de „educație sexuală” cu „educația sanitară” și, prin consecință, a terminologiei pentru fiecare domeniu

Accesul la educație sexuală și reproductivă cuprinzătoare, adaptată specificului vârstei elevilor, normelor și standardelor educaționale internaționale, reprezintă cheia pentru asigurarea respectării dreptului la sănătate pentru elevi în acest domeniu. Conform ghidului tehnic ale Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO) privind educația sexuală, pentru

¹² <http://www.ms.ro/wp-content/uploads/2016/10/Anexa-1-Strategia-Nationala-de-Sanatate-2014-2020.pdf>

¹³ http://www.mmuncii.ro/j33/images/Documente/Transparenta/2014/2014-02-03_Anexa1_HG_Strategie_protectia_copilului.pdf

¹⁴ <http://mts.ro/wp-content/uploads/2016/02/Strategia-tineret-final.pdf>

ca aceasta să fie eficientă ar trebui să includă un minim de informații despre anatomie și fiziologie, pubertate, sarcină și infecții cu transmisie sexuală, inclusiv HIV/SIDA.¹⁵ Ghidurile internaționale asumate de UNESCO, UNAIDS, UNFPA, UNICEF, UN Women și OMS și publicate în ianuarie 2018 privind educația sexuală cuprinzătoare recomandă că această educație să fie bazată pe drepturile omului, concentrându-se pe trei obiective formale: obținerea de informații exacte, promovarea valorilor și atitudinilor pozitive și dezvoltarea abilităților sănătoase de viață.¹⁶ Nimic din toate acestea nu se poate realiza prin eliminarea educației sexuale și înlocuirea acesteia cu „educație sanitară”.

Reducerea educației sexuale la distribuirea de informații cu privire la igiena personală, stil de viață activ și practicarea sporturilor în cadrul educației școlare va avea ca efect privirea elevilor de informații care să contribuie la prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală, inclusiv HIV, și a sarcinilor nedorite, exact opusul a ceea ce este statuat în articolul 46 al legii 272/2004. Va avea ca efect, de asemenea, neglijarea totală a învățării deprinderilor sănătoase de viață în materia sănătății sexuale și reproductive precum înțelegerea și gestionarea emoțiilor și a relațiilor, respectul de sine și al partenerilor, egalitatea de gen, prevenirea și combaterea stereotipurilor și prejudecăților, prevenirea și combaterea violenței sexuale. Elevii nu vor putea, în aceste condiții, să își exercite dreptul la educație – prin însușirea informațiilor cu caracter științific și educațional din domeniul sănătății sexuale și reproductive. Lipsa de periodicitate („caracterul sistematic”) a acestei materii este de asemenea îngrijorătoare, legiuitorul eliminând prin modificările aduse art. 46 alin. (3) lit. i) orice standardizare privind studiul: o dată pe semestru, o dată pe an sau deloc.

Principiul interesului superior al copilului este sacrificat de către legiuitor prin eliminarea educației sexuale din școli și înlocuirea acesteia cu informații vizând preponderent igiena personală, cuprinse de altfel în programei școlare a disciplinei opționale Educație pentru sănătate, și prin condiționarea accesului la această materie de consimțământul părinților. În cauza *Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen c. Danemarcei* din 7 decembrie 1976, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că drepturile părinților de a decide asupra copiilor lor nu sunt încălcate atunci când, din

¹⁵ UNESCO, The Rationale for Sexuality Education, *supra* note 4, 22 - <https://en.unesco.org/news/why-comprehensive-sexuality-education-important#:~:text=Earlier%20this%20month%2C%20UNESCO%20published,healthy%2C%20safe%20and%20productive%20lives>

¹⁶ International technical guidance on sexuality education - An evidence-informed approach: <https://www.unfpa.org/publications/international-technical-guidance-sexuality-education>

rațiuni de sănătate publică, statul introduce în mod obligatoriu programe de educație sexuală în școală. De asemenea, Comitetul European privind Drepturile Sociale a statuat în cauza Interights v. Croația, din 9 aprilie 2009, că statele europene au obligația de a asigura informații și instruire în domeniul sănătății sexuale și reproductive ca parte a dreptului la educație și la sănătate al elevilor: pentru a putea adopta comportamente sănătoase care să-i protejeze pe ei și pe cei din jur, adolescenții și tinerii trebuie să fie instruiți în acest sens prin ore de educație sexuală.

În România, activitățile educaționale realizate în școli din domeniul sănătății sexuale și reproductive se realizează în baza unor programe școlare aprobate conform LEN 1/ 2011, revizuită, Capitolul IV/ Curriculumul învățământului preuniversitar, Art. 65, alin. (6)¹⁷ și având la bază documentul Programe Școlare Revizuite pentru disciplina opțională Educație pentru Sănătate clasele I – a XII-a (variantă modulară), aprobat cu Ordin al Ministrului Nr. 4496 / 11.08.2004¹⁸, prin consultarea organizațiilor de părinți. Pe cale de consecință, acest drept de informare al părinților cu privire la activitatea școlară a copiilor lor este deja reglementat și respectat. Mai mult, legiuitorul nu a adus nicio dovadă care să indice faptul că standardele educaționale din domeniul sănătății sexuale și reproductive au fost încălcate, după cum nu a demonstrat că introducerea de noi măsuri educative prin sacrificarea educației sexuale este proporțională cu scopul legitim urmărit de articolul art. 46 alin. (3) lit. i) al legii 202/2004.

Prin lipsa oricărui studiu de impact al acestor prevederi introduse de legiuitor, aprecierea previzibilității legii este imposibilă, ceea ce-i va afecta atât pe beneficiarii-elevi, cât și pe furnizorii actului educațional care își vor vedea întreaga disciplină Educație pentru Sănătate - cu componenta sa de educație pentru sănătate sexuală și reproductivă - exclusă sau redusă la transmiterea exclusiv a unor informații privitoare la igiena personală. Toate acestea, coroborate cu ignorarea deliberată a datelor statistice extrem de îngrijorătoare din domeniul sănătății sexuale și reproductive - indicând nevoi sociale și medicale presante și lipsa oricăror consultări cu organizațiile de elevi,

¹⁷ (6) Programele școlare pentru disciplinele/domeniile de studiu, respectiv modulele de pregătire opționale se elaborează la nivelul unităților de învățământ, cu consultarea consiliului profesoral, consiliului consultativ al elevilor, structurii asociative a părinților, precum și a reprezentanților comunității locale și, după caz, a operatorilor economici cu care unitatea de învățământ are relații pentru pregătirea practică a elevilor. Programele școlare sunt aprobate de consiliul de administrație al unității de învățământ în care se află în mod obligatoriu reprezentanți ai părinților elevilor.

¹⁸ <http://oldsite.edu.ro/index.php/articles/20774>

organizațiile reprezentative de tineret, respectiv a Ministerului Educației Naționale și a Ministerului Sănătății, conduc la o fundamentare arbitrară a inițiativei legislative, în contradicție cu Decizia nr. 139/2019 a Curții Constituționale care a statuat că:

„Fundamentarea temeinică a inițiativelor legislative reprezintă o exigență impusă de dispozițiile constituționale menționate, întrucât previne arbitrarul în activitatea de legiferare, asigurând că legile propuse și adoptate răspund unor nevoi sociale reale și dreptății sociale. Accesibilitatea și previzibilitatea legii sunt cerințe ale principiului securității raporturilor juridice, constituind garanții împotriva arbitrarului, iar rolul controlului de constituționalitate este de a asigura aceste garanții, opuse oricărei intervenții legislative arbitrare. Astfel fiind, Curtea reține că lipsa motivării soluțiilor legislative este de natură să aducă atingere și dispozițiilor art. 1 alin. (3) din Constituție, care consacră statul de drept și principiul dreptății, în sensul argumentelor anterior prezentate”.

Conform argumentelor expuse în Sesizarea de neconstituționalitate formulată de Președintele României și conform argumentelor dezvoltate în acest *amicus curiae*, organizațiile semnatare consideră că există temeiuri de fapt și de drept pentru constatarea neconstituționalității Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului.